

Autorisovaný
překlad

prof. Frant. Fajouna.

Bosenský drak.

ROMÁN

Josefa Aug. Tomice.

Pokračování.

Nepřátelé vezírovi radovali se však potají této nesnazi, říkouce: „Jakž nám může poroučeti sultán, jenž není ani s to, aby zrotil Miloše s hrstkou jeho vojska? Či se máme bít s Valachy? Zláž neporabali krvežízniví služebníci sultánovi již již dost našich lidí; než abychom sami svévole proň umírali? Říkej nám: sultán je v nesnazi! Dobře mu tak! Kdo se od Allaha odvrátí a nezachovává čistě věry prorokovy upadne v bídu. Ať mu pomohou nyní jeho ďarové, kteří se mu tak zalíbili.

Jednoho dne shromáždila se větš společnost v stanu beje Kulenoviće z Kulen Vakufu. Srkajce kávu a kouřice z čibuku seděli tu na roze stavených otomankách: Rustem bej Atamanovič se svými dvěma syny Ahmetem a Jusufem, kapitán Novin z Novina grada, Tuzla-kapitán, Čekić bej z Sanské nížiny, kapitáni Klíma a Krupa, Filipovec bez Gladmoce a Ali paša Vidaić, dědičný pán Zvorničký.

Jsou to náčelníci bosenské strany protivící se reformám císaře Mahmuda. Sešli se na Orlovo poli k tomu účelu, by se lépe dorozaměli a svornost upevnili. Mladý Ali Vidaić je nejnovějším členem této strany. Je známo, že on vezíra Avdurahima, když se přes Drinu přeplavil, nejen bez odporu, nýbrž přímo pohostinskou na svůj hrad Zvornik přijal. Mladý pán Zvorničký měl tehda to přesvědčení, že se musí v zemi lepší pořádek zavést, a beji a kapitáni nařízení sultánovým podrabiti. Ale když uviděl, jak Avdurahim vezír krvoločně vládnouti počal, dav usmrtiti tolik bosenských junáků jen proto, že v reformách sultánových spatřovali porušování věry pro rokovy a starých svých obyčejů, — jal se Ali želeťi své neopatrnosti, že tak nerozvážně pod svou střechu přijal a ochrany poskytl nemilosrdnému katanu svých rodáků, mezi nimiž bylo mnoho jeho známých, ano i příbuzných. Pročež nemohl se dočkati příležitosti, by přešel k nespokojencům, jichž předce byla v zemi veliká většina.

Nejkrásnější příležitost k tomu naskytla se mu na Orlově poli. Starý Rustem bej Altomanovič byl nejlepší přítel otce jeho, a proto znal Ali pašu hned od prvního jeho dětinství. Jeho synové byli souvěkovci Alijovi a proto mu byl starý přímo otcovskou láskou nakloněn, a toliko želel, že mladík nerozvážně přidá se k Osmanům. Jakmile tedy Rustem bej na Orlovo pole přijel, navštívil jej Ali Vidaić, vypravil mu svou svízeľ a upřímně pykal svého poblouzení. Starý Rustem měl z něho velikou radost i objevil jej pravil: „Buď nám vítán! jsi ještě mlád a hudeš míti příležitost, abys tu skvrnu s jména svého smyl! Od té chvíle byl Ali Vidaić stále náčelníky odporu strany. Dnes je v krahu jejich kromobyčejně veselo. Ti nespokojenci nebyli již ode dávna tak spokojeni, jako dnes. Ali Vidaić dostal spolehlivé zprávy ze Zvornika, že v Sarajevu povstání vypuklo, a že povstalci Avdurahima vezíra do tvrze zahnali, kde jej nyní obléhají. Na tu zvěst oživily staré utajené naděje bosenských bejů a kapitánů. „Nuže, vypravěj, jak se to událo!“ doléhal na Vidaíce bej Filipovic, jemuž ta věc blíže známa nebyla.

„Povídej, Ali!“ domlouvali jiní, kteří také o všem zpraveni nebyli.

„Jako všude, jal se Vidaić mluvit, odloživ na chvíli čibuk, shromáždilo se vojsko i ve Vysokém u Sarajeva, by s ostatními se na toto pole odebralo. Sarajevští, kteří nezapomněli krvoločnosti nového vezíra, že dal na sta jejich spolnobčanů utratiti, přemluvili Vysočanské, mezi nimiž byla dobrá třetina bývalých janičárů, by nešli na Orlovo pole, nýbrž před Sarajem zastavili a od vezíra peněz na vojnu požadovali. Vysočanským to přišlo velmi vhod i učinili tak, jak je Sarajevští navedli. Když se to vojsko objevilo před Sarajevem, podivil se vezír tomu nemálo i poslal nového kapidži-bašu, by se otázal lidí po příčině, proč se před Sarajevem zastavili. Poněvadž byl právě svátek a lidé odpočívali od práce, šlo několik tisíc lidí s vezírovými vyslanci k Vysočanským. Příčinu, pro kterou tam

šli, ihned seznáme. Když kapidži-baša, nadutý Osman, ostrými slovy vojsko vyzval, aby táhlo na Orlovo pole, vystoupilo z řady několik chudších Vysočanských i řekli kapidži-bašovi přímo do očí, že bez peněz jim nelze ani o krok dále, protože někteří z nich, než se jen na vojnu připravili a do Sarajeva přibyli, přinuceni byli své děti prodati. Kapidži-baša zahořel na to slova hněvem, i rozkázal svým průvodcům, aby ony kteří tak mluvili, schytali a odpravili. Ale to nebyla snadná práce.

„Kdo věří v proroka, volali: „pomoz nám a vysvobod' nás! Vše se ohopilo zbrani, i Vysočanští i Sarajevští a sice jak ti, kteří o spiknutí věděli, tak i ti, kteří ze zvědavosti z města vyšli. Kapidži-baša a ostatní vezírovi lidé neměli ani tolik času, by vsedli na své koně, nýbrž pěšky, co jim nohy stačily, dali se na útěk zpět do města. Naši je sprovázeli kulemi z ručnice, a s velikým pokřikem vnikl do města. Vezírovi vojáci postavili se na odpor. Bylo jich kolem dvou tisíc, ale nebyli všichni pohromadě. Na každém příhodnějším místě, na mostech, u mešit a pevnějších domů kladli odpor, ale nadarmo. Bylo jich příliš málo proti větším, rozrušené síle. Jen několik jich zachránilo se do tvrze, v které se nalezal vezír, a odtud jali se střílet z děl na město. Naši jich nyní obléhají a neustanu, dokud se nevzdá. Dlouho to trvati nebude, než v tvrzi není potravy, a pomoc odnikud nepřijde.“ Ali Vidaić domluvil.

„Ha, zmije o skřepci!“ usmál se škeřobíbe Filipovic bej.

„Jak nás tí Sarajevští pěkně překvapili, pravil Krupa-kapitán, jsou to vychytralí ptáčekové!“

„Je ještě otázka, co s ním počnou, až se jim vzdá?“ pođotkl Čekić bej.

„Propustí jej na svobodu, anebo mu budou měřiti tím loktem, jakým on jim měřil.“

„Nezaslouží, aby zdrav vyvázi,“ pravil příkře Klíma kapitán, „ten osmanský pes dosti se našl nevinné krve nachlemtal.“

„Divím se,“ ujal se nyní bej Kulenovic slova, „že náměstek vezíra

neobdržel o té události žádné zprávy. V takové nesnazi zajisté dal jej vezír povolati na pomoc, zvláště když ví, že má přívržence v tomto vojsku.“

„Zláž myslíš, promluvil nyní Rustem bej Altomanovič, jemuž dosud klidně seděl a poslouchal „že se oni odváží jemu ku pomoci přispěti. Na mou čest, my bychom je zadrželi.“ I dotkl se stařec rukou své proědivělé brady na znamení, že je i hotov učiniti, co byl z úst vypustil.

„Těž já myslím, že se neodváží,“ prohodil zase Čekić bej, „vždyť je jich počtem, daleko méně než nás.“

„Buďme te ty na stráž, by nás nepřelstili!“ vece bej Kulenovič, srknuv z koflíku kávu.

V tuže chvíli objevil se před stanem vezíra náměstek. V dražině jeho byli: Huscin kapitán, starý Memić aga, ajau Srebrnický, a Gjul aga Sarajevský. Tito tři byli jedinými přívrženci sultánovými v bosenském vojsku.

Uzřev je bej Kulenovič pozval je do stauu i posloužil jim jakož i ostatním kávu a čibukem. Vezíra náměstek byl patrně zrazen a v rozpacích. Po nějaké chvíli sáhl rukou za řádra i vytáhl list. „Přináším vám zlé zprávy,“ počal vezíra náměstek, rozbaliv list. „Můj slavný pán, vezír Avdurahim, oznamuje mi smutnou zvěst ze Sarajevští buřiči a zbytky rozprášených janičárů, již se dosud tajně potloukali po vesnicích a skrýších kolem Sarajeva, pobouřili největší lid ve Vysokém a sarajevskou lůzu, aby žádala na vezíra peněz. Odtud je má zvěst, když jich ani sultán dosti nemá, utrativ je v telikerých vojácích nevěrojně Moskvanů. Když neobdrželi peněz od vezíra, udeřili naň se všech stran, pobili větší část jeho vojáků i zabili jej do tvrze kde ho nyní obléhají.“

„To vše je nám známo,“ pođotkl tak zburta Klíma kapitán, že se náměstek tou měrou polekal, až by mu byl málem list z rukou vypadl.

„Vezír mne vyzývá, bych mu ku pomoci přispěl,“ pokračoval náměstek i upřel zraky na Klímu kapitána, pak na ostatní.

(Pokračování.)